

Весняні заходи боротьби із бур'янами, шкідниками та хворобами

Озимі зернові культури(бур'яни, шкідники, хвороби)

З метою збереження врожаю та отримання максимальної продуктивності упродовж всього періоду вегетації озимої пшениці важливе значення мають заходи захисту культури від шкідливих організмів. Серед таких навесні дуже актуальними є заходи обмеження чисельності бур'янів, які можуть бути причиною суттєвих втрат урожаю.

З підвищенням температури повітря на посівах з'явилося дуже багато бур'янів. Крім зимуючих, почали проростати і ярі. Деякі райони області вже розпочали боротьбу з бур'янами.

Застосування гербіцидів у посівах озимої пшениці забезпечує ефективний контроль різних біологічних груп бур'янів і залишається найдієвішим заходом захисту від них. Підбір гербіцидів залежить від стану посівів, рівня забур'яненості та видового складу бур'янів.

В цілях зниження втрат урожаю від бур'янів ми рекомендуємо хімічне прополювання озимих зернових культур організувати за наступною схемою:

- Провести оцінку стану посівів за ступенем засміченості, фізіологічного стану, рівня продуктивності і у фазу кущіння провести хімпрополку озимих.
- Провести обробку посівів проти бур'янів у стислі терміни, застосовуючи техніку для наземного внесення гербіцидів, у разі необхідності укласти договори на проведення авіахімробіт;
- Починати обробку гербіцидами в першу чергу на добре розвинутих посівах, потім на середніх і, нарешті, слабких (по мірі необхідності);
- Строки застосування гербіцидів слід диференціювати в залежності від видового складу агрофітоценозу;

Проти однорічних злакових бур'янів (метлюг, вівсюг, мишій, очеретянка, лисохвіст) посіви у фазу від 2-х листків до прапорцевого листа включно можна обробити аксіалом (діюча речовина - піноксаден). Препарат має у своєму складі антидот, що забезпечує безпеку озимій пшениці та ярому ячменю.

До гербіцидів, рекомендованих для контролю широколистих бур'янів у посівах пшениці озимої належать препарати на основі таких діючих речовин, як: тіфенсульфурон у поєднанні з трибенуроном, дікамба у поєднанні з тіфенсульфуроном, трибенуроном та метсульфуроном, карфентрозон-етил, метсульфурон, метсульфурон у поєднанні з тіфенсульфуроном і трибенуроном, триасульфурон, 2,4-Д, дікамба, клопіралід у поєднанні з 2,4-Д, метсульфурон у поєднанні з хлорсульфуроном, тіфенсульфурон у поєднанні з трибенуроном, просульфурон, триасульфурон у поєднанні з дікамбою, флуороксіпір у поєднанні з бромоксинілом, флуороксіпір і флуороксіпір у поєднанні з клопіралідом. Деякі з цих препаратів можна застосовувати у бакових сумішах для розширення спектра контролю широколистих бур'янів у посівах озимої пшениці. Комбінувати гербіциди рекомендують також для контролю за розвитком стійкості бур'янів до гербіцидів.

Багато широколистих бур'янів у посівах пшениці озимої зазвичай можна контролювати, застосовавши препарати з невисокою вартістю на

основі 2,4-Д. Водночас слід врахувати, що препарати на основі 2,4-Д, у складі яких ефір, забезпечують кращий контроль широколистяних бур'янів, ніж на основі 2,4-Д, у складі яких амінна сіль, тому що вони краще транслокуються листям бур'янів. Амінна сіль менш розчинна у воді й не так ефективно транслокується листям, що призводить до зниження контролю бур'янів, таких як осот рожевий. Утім, препарати на основі 2,4-Д, у складі яких амінна сіль, менш фітотоксичні для культури, ніж препарати, у формулу яких входить ефір.

Друга половина квітня і перша половина травня — найбільш оптимальні терміни для контролю бур'янів у посівах пшениці озимої. У цей час популяція зимуючих однорічних бур'янів стає дедалі поширенішою і здатне конкурувати із пшеницею, що може уповільнити темп її розвитку та потенційно вплинути на зниження врожаю.

Найбільш універсальними з гербіцидів, екологічно менш шкідливими є похідні сульфонілсечовини, такі як гранстар, логран, ларен. Їх можна вносити в продовж тривалого часу вегетації пшениці (від фази кущення до утворення прапорцевого листа). Ефективність їх застосування спостерігається при температурі +5, але оптимальна температура для них складає від +10 до +25°C. Але, застосовуючи препарати на основі сульфонілсечовини слід враховувати те, що розміщення сприйнятливих культур до діючої речовини у сівозміні повинно бути обмеженим від одного до 36 місяців.

При боротьбі з бур'янами до високих результатів призводить об'єднання заходів по внесенню гербіцидів і добрив. В умовах сьогоденної погоди, за умов стресового стану культури обприскування такою сумішшю може призвести до опіку та зниження її врожайності, незалежно від стадії розвитку.

При застосуванні страхових гербіцидів (по вегетуючих бур'янах) слід дотримуватися загальних основних правил, а саме :

- Вносити гербіциди слід в чітко визначені фази розвитку культури, щоб не викликати фітотоксичної дії;
- Не вносити препарати, коли культура або бур'яни перебувають у стресовому стані (посуха, холод);
- Вибирати оптимальні, найбільш уразливі до дії гербіцидів фази розвитку бур'янів (для однорічних бур'янів це фаза сходи, 2-4 справжні листки, для багаторічних – фаза молоді розетки);
- Застосовувати бакові суміші, бо різні гербіциди мають різний спектр контрольованих бур'янів;
- Обов'язково при внесенні гербіцидів враховувати температурний режим (оптимальні умови, це коли температура складає більше 10⁰ С та висока відносна вологість повітря). При температурі більше 23⁰ можлива небезпека випаровування гербіциду та отримання фітотоксичного впливу на рослину;
- Зважати на можливу післядію на наступні культури в сівозміні (наприклад на наступний рік після застосування ЛАРЕН ПРО не можна сіяти буряк і овочі. Соняшник можна сіяти лише після глибокої оранки);

- використовувати для обприскування обладнання з відповідними технічними характеристиками, не забруднене гербіцидами, що раніше застосовували;
- обприскувати із використанням обладнання, відрегульованого відповідно до заданої норми витрати препарату;
- дотримуватися вказівок і рекомендацій, передбачених інструкцією фірми-виробника;
- Одночасно з хімічним прополюванням, з метою зняття стресу у рослин від несприятливих погодних умов під час зимівлі, а також у разі збереження несприятливих погодних умов (низька температура повітря, опади, вітер) для підвищення стійкості рослин до захворювань і для пом'якшення дії гербіцидів, до робочих розчинів останніх рекомендується додавати один із регуляторів росту на основі гумінових кислот та інші препарати.

Нагадуємо, що грубе порушення регламенту застосування гербіцидів, призводить до пошкодження культури і спричинює істотні втрати майбутнього врожаю.

В даний період із шкідників на окремих площах зернових, посіяних по стерньовим попередникам, завдає шкоди **хлібна жужелиця**, яка знаходиться переважно в III віці і буде харчуватися протягом квітня. Тому слід провести обстеження всіх площ озимих культур, посіяних по стерньових попередниках, і при наявності на 1 м² 3–4 личинки, які шкодять, провести обробки інсектицидами.

Доцільно у цей період, звичайно, після проведення ретельного моніторингу, поєднувати хімпрополку і захист посівів від комплексу хвороб.

Повсюди в посівах озимих зернових продовжується розвиток різноманітних хвороб, джерелом яких є листя нижнього ярусу та рештки рослин, уражені **борошнистою россою, септоріозом, бурою листковою іржею**. За встановлення оптимальних температур (t° повітря 16-25°C), та вологості повітря сформуються осередки інтенсивного розвитку зазначених хвороб. Частіше вони виявлятимуться на полях з добре розвиненими густими посівами і підвищеним агрофоном. Застосування фунгіцидів слід проводити виключно на підставі економічної доцільності заходу при перевищенні хворобами порогу шкодочинності. За ураження посівів борошнистою россою та септоріозом – 2-х верхніх листків на рівні 1% та вище, тобто за наявності близько 2-4 плям цих хвороб на листку пшениці, бурою іржею – коли на листку налічується 10-15 пустул. Період проведення обробок фунгіцидами проти більшості плямистостей і борошнистої роси збігатиметься з проведенням хімпрополки. На ранніх етапах розвитку рослин, при прояві тільки борошнистої роси можна застосовувати дерозал (0,5 л/га), топсин М (1,2-1,5 кг/га), після виходу рослин у трубку, коли існує загроза септоріозу та бурій іржі кращі результати забезпечують: імпакт 25SC (0,5 л/га), тілт (0,5 л/га), амістам екстра (0,5-0,75 л/га), рекс дуо (0,4-0,6 л/га). Після виголошування доцільніше застосувати альто супер (0,4-0,5 л/га), фолікур ЕВ (1,0 л/га), фалькон (0,6 л/га), які мають захисну дію і проти хвороб колоса.

Сумісне застосування гербіцидів і фунгіцидів веде до зменшення витрат і збільшення ефективності обробок. Для отримання високих врожаїв при сучасній технології вирощування озимих зернових потрібне проведення 1 – 2, а то і 3-х фунгіцидних обробок за сезон.

Нагадуємо, що у зв'язку з продовженням весняно-польових робіт у господарствах області особи, діяльність яких пов'язана з транспортуванням, зберіганням, застосуванням пестицидів і агрохімікатів повинні пройти медогляд, навчання та інструктажі з правил техніки безпеки і мати допуск на право здійснення робіт з пестицидами і агрохімікатами.

Під час проведення захисних обробок слід дотримуватись загальноприйнятих державних санітарних правил ДСП 8.8.1.2.001-98 та правил особистої гігієни.